

Videfalván jártunk a 175 évvel ezelőtti alapításra emlékezve

Kedves Tagtársak!

Az idei év középpontjában a Társulat alapításának 175. évfordulója áll. A [Novohrad-Nógrád UNESCO Globális Geoparkkal](#) közös szervezésben meglátogattuk Videfalván a [Kubinyi Kastélyt](#), ahol elhelyeztük az emlékezés koszorúit. A Társulat Ifjúsági Bizottsága a jövőt jelképezve külön koszorúval tisztelgett az alapítók előtt.

Az egész napos kirándulás Prakfalvi Péter "Kubinyi Ferenc és a Novohrad-Nógrád UNESCO Globális Geopark kapcsolata. Földtudományi értékek akkor és most" című [előadásával](#) kezdődött Salgóbanán a Geocsodák házában. Ezt követően földtani és kulturtörténeti kirándulás következett [Salgó várához](#), aminek keretein belül az idén 200 éve született Petőfi Sándorról is megemlékeztünk. A videfalvai koszorúzást követően Gaál Lajos a Novohrad-Nógrád UNESCO Globális Geopark szlovákiai főgeológusának vezetésével [Füleki várat](#) is meglátogattuk.

A koszorúzáskor Babinszki Edit Főtitkár Asszony tartott beszédet, melyet ezúton megosztunk a tiszelt tagsággal.

175 éves a Magyarhoni Földtani Társulat

Kedves Kollégák, kedves Barátok, kedves Jelenlévők!

Az ilyen beszédek úgy szokták kezdeni, hogy: itt állunk. Hát akkor legyen: itt állunk. De hol is? Videfalváról azt írják, hogy „a Losonc melletti kis település a 13. században keletkezett, első ismert írásos említése 1335-ből való”. 1851-ben Fényes Elek azt írta, hogy 63 katolikus és 249 evangélikus lakosa van, földesura Kubinyi András „kinek itt csinos lakháza, szép kertje, nevezetes könyvtára, s ritka pénz, csiga, s növény gyűjteménye van.” Tehát most itt állunk a Kubinyi család „csinos lakházánál”, azaz az 1706-ban épült kastélyuknál, amit Kubinyi András 1826-ban vásárolt meg családja részére. Itt, Videfalván születtek fiai: Kubinyi Ferenc 1796-ban és Kubinyi Ágoston 1799-ben.

Valószínűleg édesapjuk nevezetes könyvtára és gyűjteményei is a természet szeretetére nevelte a fiúkat. Ágoston 1843-tól a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója volt. Emiatt is lehetett kulcsszerepe abban, ami miatt most itt állunk.

A történet jól ismert, de elevenítsük fel! 1847-ben Sopronban ült össze a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók nyolcadik Vándorgyűlése. Hogy milyen lehetett akkoriban egy ilyen vándorgyűlés, arról pár mondat a korabeli beszámolókból: „1847. augusztus 11-én a soproniak napsütéses, de nem forró napra virradtak. Már a kora délelőtti órákban ünnepien öltözött közönség tódult a kaszinó hatalmas termébe. Soproniak, más városból való magyarok, külföldiek igyekeztek helyet biztosítani a díszteremben, hogy részt vegyenek a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók nyolcadik nagygyűlésén. Köztük volt a „Fauna italica” híres szerzője: Bonaparte Lucian Károly, dr. Hauer Ferenc és dr. Hörnes

Móric, a két bécsi geológus, dr. Zepharovich Viktor bécsi mineralógus, Pettkó János selmeci professzor is.” Azt hiszem, hogy a mai civil egyesületek, tudományos egyesületek vezetőinek szíve megdobban, amikor ezeket a sorokat olvassa, hogy egykoron milyen érdeklődésre tartott számot egy-egy ilyen vándorgyűlés.

Ezen a soproni vándorgyűlésen történt, hogy „*dr. Zipser Keresztély András besztercebányai természetrajz szakos tanár lépett az előadásztalhoz. „Javaslatok földismei bányász egyesület alapítására Magyarországon” című előadását tartotta meg, melyben hangsúlyozta a hazai bányászat nagy fontosságát. ... amely azonban az utolsó négy évtizedben hanyatlott. Véleménye szerint a hanyatlást gátolni lehetne az ország területi földtani viszonyainak részletes ismeretével. „A gazdagságot a természetben keresni fel: igazság és kötelesség.” Javasolta földtani-bányászati egyesület alapítását, mely hazánk földtani tanulmányozását végezné.*”

Az indítványt nem csak a jelen lévő tudósok fogadták lelkesen, hanem minden jelenlévő támogatta. Az elnöklő Eszterházy Pál pártfogásába vette az alakuló társulatot és évi 400 pengőforintot ajánlott fel a működésére. Így valamennyi tudomány között a földtani volt az első, amelynek fejlesztésére és támogatására hazánkban külön, önálló társulat alakítását határozták el.

A társulat további szervezését Kubinyi Ágoston, a Nemzeti Múzeum igazgatója vette kézbe: ide, videfalvai otthonába hívott meg néhány jeles magyar természetvizsgálót. 1848. január 3-án Kubinyi Ferenc táblabíró és földbirtokos, Marschan József bányamérnök, Pettkó János selmeci akadémiai tanár, bányatanácsnok és Zipser Keresztély András jelent meg és vitatta meg a Társulat megalapítását.

Kubinyi Ágoston itt, e falak között írta meg és terjesztette elő a leendő magyar földismei bányászati egyletnek a programját, amely a következő pontokat tartalmazta: „*1. Honunknak részletes és pontos földismei térképe. 2. Hazánkban tökéletes ásvány-földismei és kövületi képviseltetése a nemzeti múzeumban, mely csupán csak ily úton hozható részre. 3. Nem megvetendő adatok hazánk mind földének, mind lakosainak történetéhez stb.*”

Egyben egy felhívást is közzétettek mind magyar, mind német nyelven: „*Miért is mindenki tisztelettel szólíttatik fel, hogy e reménydús társulatba egy, vagy mivel a haszon is a részvények száma szerint lesz elosztandó, több részvényvel tagul lépni szíveskedjék. Végre még tisztelettel megkéretnek az aláírók, hogy a f. év aug. 18-án és 19-én Pesten tartandó nagygyűlésre, hol az egyletnek alapszabályai tárgyalás alá vétetni, a kellő tisztviselők megválasztatni fognak s általában az egylet életbeléptetendő léssen, minél számosabban szíveskedjenek megjelenni.*” A szabadságharc kitörése miatt azonban a Pestre tervezett nagygyűlés elmaradt.

A két Kubinyi a szabadságharc alatt folyamatosan napirenden tartotta a társulat ügyét. 1850. július 6-án végre sikerült megtartani az első közgyűlést, amelyen felolvasták az alapszabályt, elnöknek Kubinyi Ágostont választották meg. 1851. május 31-én fejeződött be a jelentkezési ívek összesítése: a válaszmány mind a 30 jelentkezőt felvette. Ezzel befejeződött a Magyarhoni Földtani Társulat három év hosszúságúra nyúlt megalakulása. De a társulatnak nemcsak a megalakulása volt hosszú, de az élete is, hiszen még mindig létezik és 175 éve folyamatosan működik!

Itt állunk tehát, ahol a történetünk elindult és ezzel a koszorúval most nem csak az előtt az öt férfi (Kubinyi Ágoston, Kubinyi Ferenc, Marschan József, Pettkó János és Zipser Keresztély András) előtt tisztelgünk, akik elindították, hanem mindazok előtt is, akik az elmúlt 175 évben fenntartották a történetünket és ugyan világháborúk jöttek, politikai rendszerek mentek, a környezet és a feltételrendszer néha gyökeresen átalakult, a társulat mégis fennmaradt és a változásokhoz igazodva egyesíti a földtan iránt érdeklődőket és segíti a geológiai kutatásokat és azok eredményeinek népszerűsítését mind a mai napig.

Videfalva, 2023. szeptember 8.

Babinszki Edit
a Magyarhoni Földtani Társulat főtitkára

Az esemény galériája elérhető honlapunkon. Ezúton is köszönjük Lantos Zoltánnak és Cserny Tibornak a fényképeket. <https://foldtan.hu/hu/node/1894?v=fotoalbum>